

Separace průtokových poznatků

Jára Cimrman

SEPARACE PRŮTOKOVÝCH POZNATKŮ

Prof. Miloň Čepelka:

Podívejme se na druhou zásadu Cimrmanovy šesterky, na separaci průtokových poznatků.

Po letech učitelského působení ve Struku udělal Cimrman namátkou prověrku vědomostí svých

bývalých žáků. Výsledek byl skličující. Zjistil, že si všichni pamatují jen asi jednu desetinu toho, čemu

je ve škole učil. Devět desetin poznatků bylo průtokových – laicky řečeno: šly jedním uchem tam a

druhým ven. Cimrman se proto rozhodl udělat v procesech pamatování a zapomínání jednou provždy

pořádek. Přímou určil, kterou látku si mají žáci zapamatovat a kterou zapomenout. Látka pro

pamatování zabírala 1/10 a látka pro zapomenutí 9/10 učební doby, přesně jak to odpovídalo statistickému průzkumu.

Pro tyto dvě oblasti učiva zavedl Cimrman dva názvy: pomněnka a zapomněnka – v němčině

Vergissmeinnicht und Nichtvergissmeinnicht. Žáci se učili obojímu, ovšem jen pomněnku si směli

pamatovat. Cimrman pak velice rafinovanými chytáky zkoušel, zda si nepamatují i zapomněnku.

Snad by bylo dobré všimnout si teď blíže osoby, o které tu již několikrát padla zmínka, totiž té Eriky T.

Cimrman se s touto haličskou sufražetkou seznámil v době, kdy nabídl místnímu poštovnímu úřadu

svůj návrh organizace poštovní služby, při níž bylo k dopravě s pěšných listovních zásilek důmyslně

využito polního dělostřelectva. Výhodou této novinky bylo, že z ásilka dopadla během několika vteřin

na příslušnou adresu. Nevýhodou bylo, že adresátů neustále ubývalo.

Nicméně s Erikou T. se Cimrman sblížil natrvalo. Toto přátelství souvisí s jednou Cimrmanovou

vlastností, která mnohé z vás možná překvapí. Jára Cimrman neměl totiž příliš dobrou paměť, takže

se neobešel bez zapisovatelky, která by zaznamenala vše, co toho dne vyložil, aby věděl, kde příští

den navázat. Zapisovatelkou se stala právě Erika T. Měla svéráznou zvláštnost. Vykládal-li Cimrman

příliš rychle, takže nestačila zapisovat, slabě nad zápisem sténala. Proto jí Cimrman říkal

„sténografka“. Vůbec pro celý Mistrův život je příznačné, že nikdy nebyl ani v nejmenším ženatý, ale

vždycky měl u sebe nějakou stenografku.